

Ledencommissie Limburg en De Kempen

De Ledencommissie Limburg en De Kempen vertegenwoordigt ongeveer 35.000 leden in het zuidoosten van Noord-Brabant en het midden en zuiden van Limburg. Het grondgebied van deze commissie valt samen met de gebieden van de drie beheereenheden “Kempen en Midden-Limburg”, “Zuid-Limburg” en “Sint-Pietersberg”.

Grenzen van de LC Limburg en De Kempen

Samenstelling ledencommissie

Antonie de Beaumont	penningmeester	Maastricht
Wil Daemen	kandidaat lid vanaf november 2024	Schinveld
Ruud Derks	lid	Heerlen
Michel ten Hacken	voorzitter vanaf mei 2024	Weert
Jeannette Hommes	secretaris	Heerlen
Jacobien Martens	lid, vanaf mei 2024	Eindhoven
Sander Nijssen	voorzitter tot mei 2024	Eindhoven
Klaas Westerterp	lid, vanaf mei 2024	Maastricht
Rob van der Zon	lid	Eindhoven

Ontwikkelingen Ledencommissie

In 2024 zijn er wisselingen geweest in de samenstelling van de ledencommissie. Sander Nijssen, de voorzitter heeft in mei afscheid genomen. De combinatie van een full time baan en het goed vervullen van het voorzitterschap was lastig te combineren. Tijdens de jaarvergadering in 2024 hebben we samen met de leden afscheid van hem genomen. Zijn voorzittersrol is overgenomen door Michel ten Hacken. Eveneens zijn tijdens de jaarvergadering in mei de 2 kandidaat leden Jacobien Martens en Klaas Westerterp unaniem tot lid gekozen. Vanaf dat moment was de leden commissie weer op volle sterkte. De LC mag uit 7 leden bestaan. Deze 7 leden hebben allen stemrecht tijdens de landelijke Ledenraadsvergadering die tweemaal per jaar wordt gehouden. Het aantal kandidaat leden in de ledencommissie is niet gelimiteerd. Kandidaat-leden hebben GEEN stemrecht maar verder zijn al hun “rechten en plichten” gelijk aan die van leden. De zittingstermijn van leden is 4 jaar en kan eenmaal verlengd worden.

In het najaar hebben we een nieuw kandidaat-lid verwelkomd: Wil Daemen.

Jaarplan 2024

Voor 2024 had de ledencommissie de volgende doelen geformuleerd:

1. Inhoudelijk legt de ledencommissie in 2024 nadruk op het thema wat wij, NM als organisatie en wij als individuen voor de natuur kunnen doen. De inhoud van de bijeenkomsten sluit aan bij de meerjarenstrategie ‘Nederland Natuurlijk!’ van Natuurmonumenten en het NM motto ‘ontdek wat jij voor de natuur kunt doen’.
2. We organiseren minimaal **drie inhoudelijke ledenbijeenkomsten** over actuele thema’s die spelen in de verschillende natuurgebieden in onze regio, verspreid over de regio.
3. De **jaarlijkse ledenvergadering** vindt ieder jaar alternerend plaats in een gebied van 1 van de 3 beheereenheden, gecombineerd met een excursie. In 2024 vindt de ledenvergadering plaats in de regio Zuid-Limburg.
4. In 2024 stellen we een **samenwerkingsdocument** op waarin we afspraken vastleggen tussen de ledencommissie en de beheereenheden. Dit document delen we met het landelijke bestuur en de ledenraad.
5. De beheerder van het **bezoekerscentrum** en de **gebiedsmanagers** van de drie beheereenheden zijn minimaal één keer per jaar te gast bij een vergadering van de ledencommissie. In 2024 willen we de 3 gebiedsmanagers tegelijkertijd uitnodigen in een bijeenkomst.
6. We participeren aan de **kwaliteitstoetsen** van gebieden in onze regio. In 2024 zijn dit
 - Zuid-Limburg 3 te weten: Geleenbeekdal met centraal plateau, Genhoes met Berghofweide, en Bovengeuldal
 - Kempen en Midden-Limburg: geen
 - Sint Pietersberg: geen
7. We participeren in de **zwaluwstaartsessies** van de Beheereenheden. Een zwaluwstaartsessie is de eerste stap in de ontwikkeling van het jaarplan van de beheereenheid en vindt jaarlijks plaats in het (vroege) najaar. Tijdens de zwaluwstaartbijeenkomst toetst de gebiedsmanager zijn/haar concept-jaarplan bij de aanwezigen.
8. We hebben overleg met de medewerker Public Affairs van NM. Deze persoon is de vertegenwoordiger van NM bij de provincie, waterschappen, andere natuurorganisa-

ties en gemeenten. Is ook betrokken bij het Provinciaal Programma Landelijk Gebied. In 2024 vindt terugkoppeling naar de leden plaats via een webinar en publicaties in de leden Nieuwsbrief en de website van de LC.

9. Indien er concrete en specifieke onderwerpen zijn maken we een start met een (digitale) klankbordgroep van leden. Zij kunnen dan bijvoorbeeld bevestigd worden over ontwikkelingen in gebieden van NM.
10. De digitale **ledenenquête** wordt gehouden als er specifieke onderwerpen zijn waarover we input willen hebben van onze leden in onze regio.
11. Via de **leden Nieuwsbrieven**, die 8 keer per jaar worden gepubliceerd, informeren en betrekken wij de leden in onze regio bij de activiteiten van de ledencommissie.

Hieronder volgt de beschrijving van de gerealiseerde doelen. Allen zijn gerealiseerd behalve: Punt 4, het ontwikkelen van een samenwerkingsdocument is niet gerealiseerd door ons. Landelijk is dit een onderwerp die de aandacht heeft. De LC wacht deze ontwikkelingen af in 2025. Bij punt 6: de Kwaliteitstoets Centraal Plateau is verplaatst naar september 2025.

De ledencommissie (LC) vergadert meerdere keren per jaar. Aangezien de leden zeer verspreid wonen is de vergaderlocatie in Roermond. In 2024 hebben we daar in januari, maart, mei, september, oktober en december vergaderd. De LC wil eenmaal per jaar de gebiedsmanagers van de beheereenheden uitnodigen. In de voorgaande jaren was iedere gebiedsmanager op een ander moment in het jaar een keer aanwezig bij een van onze bijeenkomsten. In de januari bijeenkomst waren Frans Reijnen (gebiedsmanager Sint Pietersberg) en Lysan Wolf, boswachter communicatie en beleven van Sint Pietersberg aanwezig om ons bij te praten over de stand van zaken en de ontwikkelingen op de Sint Pietersberg. Eind 2024 hebben we de 3 gebiedsmanagers gelijktijdig uitgenodigd in de LC bijeenkomst van oktober. Ook de nieuwe Public Affairs medewerker van NM, Claire Schreurs, was bij deze bijeenkomst aanwezig. Het thema 'mens en natuur' stond centraal. Leidende vragen waren: - wat speelt er in de beheereenheden op dit moment en in 2025 op het onderwerp mens en natuur, - wat kunnen we doen om de natuur meer te laten leven onder jongeren (20+) en als laatste vraag – hoe kunnen de LC en de 3 Beheereenheden elkaar op deze onderwerpen in 2025 versterken? Dit leidde tot verduidelijking, verdieping en afspraken. In 2025 willen we deze aanpak herhalen.

Tweemaal per jaar is de landelijke Ledenraadsvergadering van Natuurmonumenten. In 2024 hebben de leden van de LC in juni en november deelgenomen op het hoofdkantoor in Amersfoort. In september werd een extra Ledenraad gepland. Een van onze leden van de LC is lid van de Vertrouwenscommissie benoeming nieuwe bestuursleden van de ledenraad.

Overzicht ledenactiviteiten in 2024

De ledencommissie wil ieder jaar een aantal bijeenkomsten voor de leden organiseren om hen te betrekken en te informeren over ontwikkelingen landelijk en in de gebieden in onze regio van NM. Hieronder volgt een overzicht.

1. Excursie naar de vloeiveiden van De Plateaux op 10 april 2024

60 deelnemers en 5 leden van de ledencommissie

Locatie: Inleiding en vertrek van 't Tolhuis te Lommel

Kort verslag

De boswachters Joris Hurkmans en Ward Walraven namen ons mee in het natuurgebied De Plateaux. Aanleiding voor de excursie is de toevoeging van de middeleeuwse techniek van graslandbevloeiing in december 2023 aan de Representatieve lijst van Immaterieel Cultureel Erfgoed van UNESCO. Deze techniek wordt door de boswachters van De Plateaux nog altijd toegepast.

Ontwikkeling vloeiveiden Pelterheggen De Plateaux

In een korte presentatie vertelde Joris Hurkmans hoe de vloeiveiden Pelterheggen De Plateaux zich in de tijd hebben ontwikkeld en wie er allemaal eigenaar zijn geweest van het gebied. Rond 1850 is er een concrete start gemaakt met de aanleg van de vloeiveiden. De vloeiveiden hadden destijds tot doel schrale zandgronden vruchtbaar te maken voor de teelt van gras met als gevolg hoge hooiopbrengsten. Ook zijn er in het gebied veel populieren geplant voor de productie van lucifers. Toen in de zestiger jaren de luciferindustrie instortte en boeren volop gebruik gingen maken van kunstmest, kwam er nagenoeg een einde aan deze duurzame landbouwmethode. Het was te arbeidsintensief en het gebied verruigde.

Natuurmonumenten en biodiversiteit

In 1982 heeft Natuurmonumenten het natuurgebied De Plateaux in beheer genomen en het verwaarloosde vloeiveidenstelsel in ere hersteld. Het doel van Natuurmonumenten was vooral het bevorderen van de biodiversiteit. Deze is sinds 1982 dan ook enorm toegenomen. Maar niet alle biodiversiteit is gewenst. Om het gebied te beschermen tegen zwijnen, zijn de vloeiveiden omringd door schrikdraad. Zonder deze bescherming kan een groep zwijnen op zoek naar voedsel het hele gebied in korte tijd drastisch beschadigen.

De vloeiveiden liggen trapsgewijs ('wasbordje') zodat ze één voor één vanuit de bovenste weide onder water gezet kunnen worden. Daarnaast heeft elke weide een reliëf met geulen ('zoefjes'), die haaks op de sloot liggen. Er is ook aandacht voor de stimulering van bodemleven. Dit alles heeft een enorme bloemenrijkdom in het gebied tot gevolg. In de lente staat het er vol met sleutelbloemen, pinksterbloemen, brede orchis, addertongen en rode ogentroost. In de herfst geeft de herfsttijloos het gebied vooral een lila kleur

Actief beheer

Het in stand houden van vloeiveiden vraagt veel aandacht. De bospercelen zijn redelijk onderhoudsvrij, maar vloeiveiden vragen wekelijks of zelfs dagelijks aandacht. Iedere week wordt er een planning gemaakt om ervoor te zorgen dat de weiden worden onderhouden. Ook de slootkanten moeten worden gemaaid, maar niet allemaal tegelijk in verband met het behoud van de biodiversiteit. In de sloten wordt de waterstand geregeld door middel van een aantal sluizen. De grasopbrengst van het maaiwerk blijft binnen de beheereenheid van Natuurmonumenten. De balen worden gebruikt als wintervoer voor het eigen vee in onder meer de Maasvallei.

2. Jaarvergadering en excursie Schinveldse bossen 18 mei 2024

Locatie

Nonke Buusjke te Schinveld

Aanwezig

52 leden, 9 afmeldingen en 6 leden van de ledencommissie

Kort verslag

Jaarvergadering:

- Het verslag van de Jaarvergadering 2023 van de ledencommissie Limburg en De Kempen wordt goedgekeurd. Er zijn geen vragen of opmerkingen.
- Het Jaarverslag 2023 van de ledencommissie Limburg en De Kempen wordt goedgekeurd. Ook hier zijn geen vragen of opmerkingen over.
- Vanuit de Ledenraad wordt gemeld dat het thema voor 2024 is 'wat kun jij doen voor de natuur'.
- Het jaarplan voor 2024 wordt doorgenomen en besproken.
- De twee kandidaat-leden Jacobien Martens en Klaas Westerterp worden met algemene stemmen benoemd tot lid.

Sander Nijssen neemt afscheid van de ledencommissie. Sander geeft aan dat de combinatie van een drukke baan en het voorzitterschap van de ledencommissie teveel is. Zijn motto is als ik iets doe wil ik het goed doen. Dat leidde tot het besluit om het voorzitterschap en het lidmaatschap van de leden commissie op te zeggen. Sander wordt hartelijk bedankt voor al zijn werkzaamheden voor de ledencommissie. Michel ten Hacken volgt hem op als voorzitter

Na de vergadering gaven Jan en Anny Linders, vrijwillige gidse bij NM, een zeer informatieve excursie door de Schinveldse bossen

3. Avond excursie: Struintocht in de Maasvallei op 26 juni 2024

Locatie: Omgeving Meers

Aanwezig: 50 leden en 3 leden van de ledencommissie

Kort verslag

Een vijftigtal enthousiaste leden gingen op deze mooie avond op pad onder leiding van vier deskundigen. Een groep ging op pad met Frenk Janssen (coördinator natuurbeheer NM) en Bart Grote (projectleider Maasvallei). De andere groep werd begeleid door Rob Geraeds (boswachter ecologie NM) en Kay Jans (boswachter communicatie en beleven NM).

Meers is de plek waar in 1998 het project [Grensmaas](#) van start is gegaan. Het doel van dit project is tweeledig. Allereerst zorgen voor hoogwater veiligheid en ten tweede natuur ontwikkeling. Dankzij grindwinning krijgt de rivier én de natuur veel meer ruimte. Het project loopt door tot eind 2027. Het hoogwater in 2021 was een goede testcase voor het project. De dorpen hielden het droog. Op andere plekken in Zuid-Limburg buiten de Maasvallei was er wel veel schade en er spoelde ontzettend veel afval aan op de oevers. Aan de Nederlandse kant van de Maas komt er ongeveer 1000 hectare nieuwe natuur bij. Doordat ook België volop werk maakt van een meer natuurlijke Maas, ontstaat een grensoverschrijdend natuurgebied van ruim 2000 hectare. Er zijn en worden geen paden aangelegd. Het is een echt struingebied waar de bezoeker zijn eigen weg kan vinden.

We konden zelf ervaren en zien hoe het er hier nu uit ziet. Heel verrassend om niet op een pad te moeten lopen maar te kunnen gaan en staan waar je zelf wilt. Een aandachtstrekker waren de dode bomen die in een cirkel stonden. Deze zogenaamde [woodhenge aan de Maas](#) is een kunstwerk van 15 fossiele bomen die opgegraven zijn bij de grindwinning in Stevensweert. Een hoogtepunt was toen de kudde Koniks achter de leidmerrie vlak voor ons

het koele water opzocht. Daarna kwam de kudde achter de hengst naar de baas (Frenk) toe. Vlak voor de groep besloten ze toch weer het gebied in te trekken. De kuddes, zowel de paarden als de runderen, zijn natuurlijke kuddes, familiegroepen van verschillende leeftijden en met mannelijke en vrouwelijke dieren.

4. Ledenbijeenkomst 'Wat zou de natuur doen bij wateroverlast?' op 13 november 2024

Locatie: Volmolen te Epen

Aanwezig: 20 deelnemers en 6 leden van de ledencommissie.

Kort verslag

Op de zolder kregen we een inleiding over de verbouwde Volmolen en de plannen voor de toekomst van de molen en de activiteiten die van daaruit worden georganiseerd van Paul Wijenberg, boswachter communicatie en beleven van Natuurmonumenten. Paul nodigt ons uit volgend jaar opnieuw de Volmolen te bezoeken om alle veranderingen te komen bewonderen.

Natuurkracht

Vervolgens nam André Hassink, projectleider bij Natuurmonumenten en medewerker bij Natuurkracht ons in zijn presentatie mee in het verhaal over het ontstaan van Natuurkracht en alle activiteiten die daaruit voortvloeien in het Gulp- en Geuldal. Centraal staat de analyse van het waterverloop of te wel 'de reis van het water'. Na het noodweer in de zomer van

2021 ontstond Natuurkracht, een samenwerkingsverband van Natuurmonumenten, Limburgs Landschap, Stichting Ark, Natuur- en milieufederatie Limburg en WWF Nederland. Vele gemeenten en partners hebben zich ondertussen aangesloten.

Natuurkracht beoogt om zoveel mogelijk de omgeving te betrekken en burgerparticipatie te hebben bij de projecten. Zo hebben bijvoorbeeld vrijwilligers meegeholpen om 2 kilometer drainage buizen in het weiland bij de Volmolen en elders in het Geuldal te verwijderen. Ook hebben velen meegeholpen om hagen aan te leggen in Zuid Limburg.

Het belang van Natuurmonumenten (NM) om in Natuurkracht te participeren is dat NM niet alles zelf kan realiseren maar dit wel kan in samenwerking met de omgeving. Door samen het probleem te omarmen kun je meer voor elkaar krijgen en ook een gebaar maken naar de omgeving en de overheden. Zodat zij betere vragen krijgen en betere antwoorden op maatschappelijke problemen en kansen gaan bedenken.

Rondwandeling

Vervolgens gingen we naar buiten en hebben we, tijdens de rondwandeling bij de Volmolen bij Epen, samen de reis van de druppel gevolgd en goed gekeken naar de inrichting en acties van grondgebruikers in het gebied. Waarbij we de vraag stelden, net zoals dat bij Natuurkracht gebeurt, hoe wij met onze burensamen acties kunnen ondernemen om beter met het water om te gaan en het water vast te houden waar het kan.

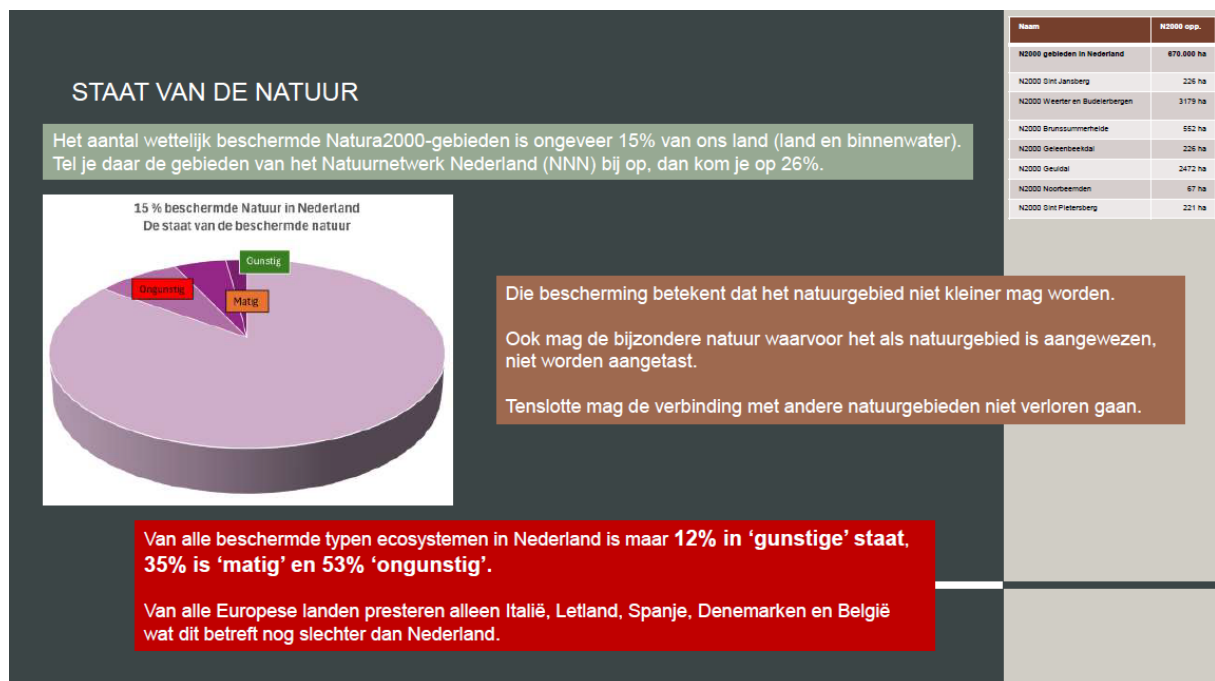
5. Webinar: Natuurmonumenten het Limburgs programma landelijk gebied; niet zeuren maar aanpakken op 4 december 2024

Deelnemers: veertigtal

Kort verslag

Het doel van de avond is de leden bij te praten over de actuele stand van zaken van het Limburgs Programma Landelijk gebied. In maart 2023 hebben we ons eerste webinar over dit onderwerp gehouden. Ondertussen zijn we ruim een jaar verder en hebben we ook een nieuwe regering.

Programmaleider Limburg namens Natuurmonumenten Gerard de Baaij startte zijn inleiding met de constatering dat er veel regels en wetten zijn, maar dat het toch slecht gaat met de natuur. Het aantal wettelijk beschermde Natura 2000 gebieden is ongeveer 15 % van ons land (land en binnenwater). Tel daar de gebieden van NatuurNetwerk Nederland (NNN) bij op, dan kom je op 26 %. Van alle beschermde typen ecosystemen in Nederland is maar 12% in 'gunstige' staat, 35% is 'matig' en 53% 'ongunstig'. Het is dan ook noodzakelijk dat er maatregelen gericht op stikstof en andere drukfactoren zoals verdroging, verstoring en watervervuiling komen. Gerard toonde het historisch overzicht van wat er landelijk tot nu toe besloten is sinds het uitkomen van het rapport van Remkes in 2019 'niet alles kan overal'. Vervolgens werd er meer gedetailleerd in gegaan op wat er tot nu toe gedaan is en wat de plannen voor de komende jaren zijn in de Natura 2000-gebieden van Natuurmonumenten in Limburg.

Overige activiteiten ledencommissie

Webinars

Bijwonen van online webinars georganiseerd door NM landelijk, zoals

- Februari: Public Affairs bijpraten over actualiteiten en landelijke ontwikkelingen
- April: Vogelgriep en Natuurmonumenten
- Juni: Van ridderkasteel tot jachtslot. een webinar over cultureel erfgoed.
- Juli: Politiek en natuur
- September: Natuurlijke toekomst en introductie nieuwe merkcampagne 'laat de natuur leven'
- December: Van aankoop tot beheer en masterclass natuurherstelwet

Samenwerking beheereenheid Zuid-Limburg, beheereenheid Kempen en Midden-Limburg en beheereenheid Sint Pietersberg

Overleg en samenwerking met de beheereenheden, zoals

- Afstemmen met de boswachters Communicatie en Beleven van de 3 Beheereenheden over de te organiseren ledenbijeenkomsten en uit te sturen Nieuwsbrieven aan de leden.
- In het najaar houden de Beheereenheden een zogenaamde zwaluwstaart-sessie. De gebiedsmanager bespreekt met de medewerkers van de BE de plannen voor het komende jaar. De LC wordt hierbij uitgenodigd. Jeannette Hommes was aanwezig bij de zwaluwstaartsessie van de BE Zuid Limburg op 10 september 2024. Michel ten Hacken en Jacobien Martens waren aanwezig bij de zwaluwstaart-sessie van de BE Kempen en Midden-Limburg op 3 oktober 2024, en Antonie de Beaumont en Klaas Westerterp werden bijgepraat over het jaarplan 2025 van de Sint Pietersberg op 11 oktober 2024 en in januari 2025.

Kwaliteitstoetsen

Een keer in de zes jaar wordt van een gebied een kwaliteitstoets gemaakt. Er wordt teruggekeken of de natuurdoelen zijn behaald en vooruit gepland voor de komende 6 jaren hoe aan de natuurdoelen van de gebiedsvisie te kunnen voldoen. Onderdeel van de kwaliteitstoets is een zogenaamde schouwdag. Leden van LC worden daarvoor uitgenodigd.

- Rob van der Zon en Antonie de Beaumont waren aanwezig bij de kwaliteitstoets Boven Geuldal (Zuid Limburg) op 25 juni 2024.
- Michel ten Hacken en Jeannette Hommes hebben deelgenomen aan de kwaliteits-toets Genhoes en Berghofweide (Zuid Limburg) op 26 juni 2024.
- Op 19 november 2024 waren Antonie de Beaumont en Klaas Westerterp aanwezig bij de kwaliteitstoets Geleenbeekdal (Zuid Limburg).

Overige activiteiten

- In Roermond hebben Michel ten Hacken en Rob van der Zon de 5100 petitie's over Waterkwaliteit van NM leden in onze regio uitgereikt aan de deelnemers van de plattelandscoalitie, op 17 januari 2024.
- Rob van der Zon heeft deelgenomen aan de excursie naar de natuurbegraafplaats Mookerheide in januari 2024.
- Jeannette Hommes was aanwezig bij 1 van de 3 informatiebijeenkomsten over de plannen natuurbegraafplaats Danikerberg op 25 januari 2024
- Deelname aan de Ledenraadsexcursie naar het Jachtslot Mookerheide op 6 april 2024.
- Deelname Rob van der Zon aan de Natuurwerkdag Sint Pietersberg op 16 maart 2024
- Antonie de Beaumont heeft meegewerkt aan het bezoekersbelevingsonderzoek Hompesche Molen en omgeving.
- Als lid van de contactcommissie Brunssummerheide heeft Jeannette Hommes deelgenomen aan de bijeenkomst van deze commissie op 18 juni.
- Jeannette Hommes en Rob van der Zon hebben deelgenomen aan de wandelexcursie met uitleg over de beheerwerkzaamheden in het gebied Genhoes op 19 juni 2024
- De jaarlijkse gebiedsexcursie van de ledencommissie was dit jaar op 19 oktober 2024 op de Sint Pietersberg

Nieuwsbrief

De ledencommissies kunnen op vaste geplande momenten gedurende het jaar een Nieuwsbrief sturen naar alle leden in hun ledenregio. Echter alleen die leden van wie het email adres bekend is bij het landelijk kantoor van Natuurmonumenten ontvangen deze Nieuwsbrief.

De ledencommissie heeft alle 8 mail momenten in 2024 gebruikt.